

dater, saa vil man ikke gaa til saadanne Manøvrer og Alliancer, og det faktiske Resultat vil blive, at vi kommer til at anvende et mindre Antal Tillægsmandater. Naar man gør dem overflødige, er der ingen Grund til at gaa den Vej. Vi skal ikke have flere Tillægsmandater, end vi behøver.

Jeg har fra først af været i Tvivl, om den højtærede Ministers Forslag paa dette Punkt var helt grundlovmæssigt, det erkender jeg, og jeg har givet det Udtryk i „Social-Demokraten“. Jeg har undersøgt dette Spørgsmaal og talt med Jurister derom, og der har været delte Meninger derom, men det er i alt Fald lige paa Grænsen. Det kan ikke nægtes, at der staar i Grundlovens § 32, at Antallet af Folketingsmedlemmer bestemmes i Valgloven. Og ser man tilbage historisk, var det saadan, at da vi havde et flydende Antal Folketingsmedlemmer, det vil sige, da der stadig var Mulighed for, at det kunde stige, naar Befolkningen voksede, kom der en Dag, da Venstre sagde: det kan vi ikke have, og saa foreslog det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen, at vi fikserede Antallet af Folketingsmedlemmer til 132. Senere var der Tale om et Maksimum paa 134 og et Minimum paa 124, men det var Meningen, at Valgloven skulde fastsætte Tallet. Om man kan sige, at dette sker ved Ministerens Forslag, er noget tvivlsomt. Antallet fastsættes ikke, men der fastsættes ganske vist visse Regler, hvorudfra Antallet vil fremgaa. Det kan være, at man har Lov til — den højtærede Formand har jo ogsaa tilladt Lovforslaget at komme til Behandling — at gaa ud fra, at det er grundlovmæssigt. Jeg har været noget i Tvivl, men jeg har dog ikke i min første Tale villet insistere paa det, vi kan tænke nærmere over det i Udvalget. Det er paa Grænsen, men jeg skal være villig til at acceptere det, hvis det er det eneste, der er i Vejen. Alligevel vilde det være en Fordel, om man ved en Forandring af Grundlovens § 32 ogsaa kunde klargøre dette Spørgsmaal, saa der ikke fra nogen Side kunde rejses nogen Tvivl. Man vil kunne sige overfor Hr. Jensen-Sønderups Forslag, at dette at gøre Valgkredsene lige store er ikke grundlovmæssigt, fordi der i Grundlovens § 32 staar, at vel skal Valgkredsens Størrelse fastsættes paa Grundlag af Indbyggertallet, men under Hensyn til Befolkningstætheden. Det var navnlig det, de to ærede Medlemmer Hr. Knud Kristensen og det ærede Medlem Hr. Rudfeld var saa stærkt

inde paa. Men man maa ikke glemme, at der ogsaa staar: Under Hensyn til Vælgertallet, og det overser man ganske fra den Side, skønt det netop er fra Venstres Side, at man har fremført dette Moment. Den nuværende højtærede Minister Hr. Klaus Berntsen lagde den allerstørste Vægt paa, at der ogsaa skulde tages Hensyn til Vælgertallet. Den Gang vilde det favorisere Landkredsene, men nu er det vendt om. I Valglovs-kommissionens Betænkning, Side 252, findes en Statistik, der viser, at medens Forholdet i 1850 var følgende, at af hver 100 Indbyggere i Hovedstaden havde kun 10,9, altsaa omtrent 11, Valgret, i Kredse med over 60 pCt. Byvælgere havde 13,7 Valgret og paa Landet 14,9 Valgret, havde Forholdet i 1890 forskudt sig saaledes, at i Hovedstaden havde af hver 100 Indbyggere 14,7 Valgret, i Kredse med over 60 pCt. Byvælgere 15,6 og i de øvrige Kredse 17. Endnu var der altsaa en Overvægt for Landets Vedkommende; men i 1921 havde Forholdet forandret sig saaledes, at i Hovedstaden havde af 100 Indbyggere 53 Valgret, i Kredse med over 60 pCt. Byvælgere 48,8 og i de øvrige Kredse kun 46,8. Der skal altsaa grundlovmæssigt tages Hensyn til Befolkningstætheden, men ogsaa til Vælgertallet, og de to Hensyn trækker nu i modsat Retning. Jeg kender godt den gamle matematiske Formel, som Ministeren talte om i sit Svar i Fredags. Det var den, der blev udarbejdet i 1906—07 | 08, og som den daværende Indenrigsminister Sigurd Berg lod Statistisk Departement udarbejde. Det var en Ordning, som vi meget nødig gik ind paa, men det var den eneste Betingelse, hvorpaa vi kunde faa fastslaaet i Grundloven, at Kredsene skulde være lige store. Venstre vilde ikke gaa ind derpaa, medmindre vi gik ind paa, at der toges Hensyn til Befolkningstætheden, og saa fik det ærede Medlem Hr. Klaus Berntsen samtidig dette ind og Vælgertallet. Den Gang trak det i samme Retning. Den højtærede Statsminister har kaldt det Kompromis, som den Gang skete, og som jeg var stærkt medvirkende til, for en historisk Bedrift, og det tager jeg som en Kompliment. For det førte os over en Revle, ellers var vi gaaet i Staa allerede paa det Tidspunkt; nu kom vi saa meget videre ved en vidt strakt Opportunisme fra vor Side. Den højtærede Minister skal ikke railere over den vidtstrakte Opportunisme, naar den anvendes i de rigtige Situationer, i de rigtige Sager, hvor Formaalet kun er Sagens Fremme i en saa radikal Form som muligt, set fra vort Standpunkt naturligvis. Vi var ogsaa den Gang vidtgaende Opportunister,